

Tro og håp i Tisleia

Tisleia i Valdres er en vakker, men skjør fjellelv. Etter 60 år med ustabil vannføring, begynner det omsider å lysne for både fisk og fiskere.

JAKT & FISKE

AV LARS REITAN
TEKST OG FOTO

Det er St. Hans, og folksomt langs elvebredden. Flere fiskere har inntatt leirplassene de vanligvis bruker når de årlig gjester Tisleia denne helga. Til tross for lav vannstand og labre klekkinger, er det intet unntak denne sesongen. Elva går på rundt fire kubikk, godt under sommernormalen, likevel er den fiskbar på de fleste strekninger.

Himmelen er mørk, og det plask-regner ved ankomst. Kjentmann og vår guide for anledningen, Lasse A. Vangstein, er på telefonen og tipser om flere aktuelle fiskeplasser. Det er visstnok håp om å treffe på klekkinger av *Baetis rhodani* og *Heptagenia dalecarlica*, i tillegg til stankelbein, vårfluer og myggpupper.

– Generelt fungerer lyse fluer veldig godt på døgnflueklekkingene i Tisleia. Jeg ringer når vi er framme!

En kort fiskeøkt seinere landes en stinn ørret på seks hekto. Den sto like ovenfor et brekk og tok en døgnflueimitasjon, hvilket får Lasse til å gi klampen i bånd.

Skremselspropaganda

Det var liksom ingen vits å dra til Tisleia, ifølge jungeltelegrafene. For mye folk, for lite vann og mye sær fisk, var regla.

Riktignok er det folksomt på denne årstida, og mange fiskeplasser er lett tilgjengelig fra bilvei. Men Tisleia er ei villmarkselv, hvor du gjerne må gå et lite stykke for

å komme til de beste plassene. Og der kan du stå rimelig aleine, omgitt av Valdres' frie natur.

– Få se, hvor tok du den?

Lasse A. Vangstein og fiskekompis Geir Ove Fidje er rastløse idet de ankommer Vasetdansen camping. De har Simms-rustningen på seg, og ivrer etter å komme seg til elva fortest mulig.

Duoen har som tradisjon å besøke Tisleia i St. Hans-helga, noe de har gjort det siste tiåret. Og som alltid durer Vazelinas *Fisking i Valdres* fra anlegget, når de nærmer seg destinasjonen.

– Selv om vi ikke alltid har fått stor fisk, drar vi hit mest på grunn av turen.

I 2014 merket vi for første gang en endring på fisken. Fram til da så vi en tendens til at snittvekta var på vei ned. Mens ungfisken tidligere var slank, virker den nå å være i godt hold, trolig takket være mer stabil vannføring de foregående sesongene, sier Lasse A. Vangstein.

Vangstein er født og oppvokst på Sanderstølen høyfjellshotell i Nord-Aurdal, bare kilometer fra Tisleias bredder, og har sterke bånd til barndomselva si. Nå drifter han nettsida *tisleia.net* på privat basis, først og fremst for å skape større interesse for elvas ve og vel. Dessuten har han drevet «lobbyvirksomhet» med styret i elveeierlaget.

Lasse A. Vangstein har knekt koden. En sær, men vakker kilosørret har latt seg lure av en myggpuppe i str. 16.

Geir Ove Fidje og Lasse A. Vangstein besøker Tisleia i St. Hanshelga hvert år. Et fantastisk kveldsfiske gir håp for framtida.

I dag skal all fisk over 35 cm settes tilbake i fluesonene.

Det er satt opp ny gapahuk, med grill og fangstbok, lett tilgjengelig fra veien i elvas nedre fluesone.

Jojo-elv

Etter at demningen i Tisleifjorden ble bygd på 50-tallet, har elva lidd av lav og ustabil vannføring. Dette har medført dårlige oppvekstvilkår for fisken og til dels håpløse forhold for sportsfiskerne.

– For en del år siden var vannføringen så lav at vi gikk og plukka død fisk i tørrlagte strekker av elva. Lite vann i elva betyr mindre oksygen og færre insekter, som naturligvis hemmer veksten til fisken.

Lasse viser til flere eksempler, hvor elva har gått fra ørkentilstander til oversvømt i løpet av kort tid – i beste fiskeperiode. Det er ikke det at man vil utnytte naturressursene til

strømproduksjon han har noe imot. Det er måten det blir gjort på.

– Jeg syns det bør gjøres på en jevnere og mer fornuftig måte – ikke med store variasjoner i vannføring fra uke til uke, eller fra dag til dag i enkelte perioder. For nedfallsområdet rundt Tisleia er turisme viktig. Ved å ha en innbydende fiskeelv som kan trekke fisketurister til Tisleidalen, kan man legge til rette for helårsturisme. Dette har man blant annet lyktes med i Hemsedal.

Nye fiskeregler

I 2015 ble det innført nye fiskeregler i Tisleia. En gruppe fiskere har slått leir ved «Svarthølen» i øvre del av elva, og understreker at de nye fiskereglene er stikk motsatt av det de er vant til (sette ut småfisk og kakke de store). Likevel synes de endringene virker fornuftig, og forsøker å etterleve det nye regelverket, også utenfor fluesonen.

Innføringen av to fluesoner og fangstbegrensninger er viktig for at elva skal kunne utnytte sitt potensial, mener Vangstein.

– Noen er åpenbart skeptiske til de nye fiskereglene, men tanken bak er ikke et nytt Hemsil.

Enkelte strekninger i elva er ekstremt overbefolket. Bortfallet av regelen om minstemål og innføring av maksimumsmål skal bidra til å få en bedre bestand i de utvalgte sonene, og elva

generelt. Jeg synes ikke Tisleia skal være ei rein flueelv, det er mange andre interesser som også skal ivaretas.

Vangstein mener de nye fiskereglene er et godt steg i riktig retning, men funker det? Kjentmannen håper og tror resultatene vil vise seg i løpet av få år.

– Tidligere i år fanget jeg en ørret rett over kiloen. Ved hjelp av gode bilder og prikkene på hodet, klarte vi å identifisere den som en ørret vi også fanget i fjor på samme plass. Da veide den under 800 gram. Dette bekrefter at det er gode vekstforhold.

Elva har et rikt insektliv. Selv om fisken ofte kan være vanskelig å komme på talefot med, er det noe særegent ved Tisleia. For meg er det en større opplevelse å få en kilosfisk her, enn å fange en enda større fisk et annet sted.

Vangstein påpeker at elva enkelte steder er ekstremt stilleflytende, mens den byr på stryk med store steiner og gode standplasser andre steder. Man kan fiske i kanaler, langs veien eller søke villmarksfølelsen.

– Det er akkurat denne variasjonen jeg liker, i tillegg til at naturen er veldig vakker her oppe.

Best under press

Neste dag står sola høyt på himmelen. Det våte underlaget er i ferd med

å fordampe, og gjør at det nærmest lukter et fantastisk kveldsfiske.

To brødre står med vann over knærne ved den nye gapahuken som er satt opp langs Golsvegen i nedre fluesone. Vakene er vanskelig å tyde, og en lei bris gjør det krevende å presentere flua riktig. Det er brukbart med insekter på overflata, men fisken er tydeligvis selektiv på noe vi ikke kan se. Kilent. Sært. Typisk Tisleiørret, ifølge gutta, som understreker at det er nettopp derfor de er her, selv om de kommer fra selveste Finnmark.

Lenger nedstrøms har Lasse og Geir Ove funnet en strekning i le. Kjentmannen skal, med fotograf i hælene, prøve å bevise at fisket i Tisleia er i ferd med å ta seg opp.

15 meter skrått oppstrøms står en fisk og vaker regelmessig. Lasse lar vårflua drive med strømmen og setter tilslaget. Best under press, konstaterer han med et bredt glis.

På fjellet er det gjerne veldig kompakte klekkinger. Mens noen fisker kun beiter på fullvoksne døgnfluer og vårfluer, kan andre fisker være ekstremt selektive på myggpupper.

Lasse har knekt koden med sistnevnte imitasjon i str. 16, og står på ny med stanga i bøy et snaut kvarter seinere.

– Dette er ganske utrolig. Det har ikke alltid vært en selvfølge å fange kilosfisk her, så dette er et godt tegn.

Ørreten er feit, gul og vakker, dekket av markante røde prikker.

Fiskekameraten vil også være med på moroa. Geir Ove står på motsatt bredd, hvor elva deler seg, og kommer straks ned på backingen. Så landes en ørret på 700 gram, bare for å gjøre kvelden komplett ...

Fornyet tro

Vannet fra Tisleifjorden blir hentet ganske dypt og holder jevn, kjølig temperatur. Dette gjør at fisken føles nokså sprek når du får den på kroken. Men vannkraften er da også elvas akilleshæl.

Nylig ble det klart at staten vil pålegge norske kraftprodusenter å slippe mer vann ut i elvene. Dette skjer for å sikre bedre vannkvalitet og å få mer vann tilbake i områder der det er for lite vann. Klima- og miljøminister, Vidar Helgesen, uttalte i en pressemelding at dette skal sørge for mer fisk i elvene og bedre muligheter for friluftsliv. Målet er å oppfylle EUs vanndirektiv, og en gledelig nyhet for mange; Tisleia er på lista over de drøyt 100 elvestrekningene der Klima- og miljødepartementet ønsker mer vann. Det er opp til NVE å endelig avgjøre om og eventuelt hvordan forslagene skal effektueres. Uansett en god start, mener Lasse A. Vangstein.

Magasinet i Tisleifjorden (over) fylles ikke opp før i juli. I enkelte strekninger er det nærmest ørkentilstander tidlig på sesongen.

– Det kritiske for elva, har alltid vært vannføringen. Dette er strålende nyheter for alle som bryr seg om Tisleia. Nå får vi bare håpe at forslagene faktisk blir satt i kraft. Om det tar ett eller ti år, får tiden vise. Dette gir meg uansett fornyet tro på framtida!

Krever jevnere vannføring

Rolf Løkken driver til daglig Vasetdansen camping, i tillegg sitter han i styret i Tisleia elveeierlag. Han forteller at de lenge har jobbet for å øke minste-vannføringa i elva, med alle berørte kommuner i ryggen.

– Dette er en vanskelig situasjon, da brukerne av Tisleifjorden også skal ivaretas. For elvas del har problemet vært at kraftselskapet ventet med å slippe vann, til magasinet i Tisleifjorden er fylt opp, forklarer Løkken.

Siden magasinet ikke pleier å være fullt før i juli, er det aldri vårflom i Tisleia. Den kommer derimot på høsten: 17. september 2015 gikk elva på hele 100 m³/s. Ti dager seinere var den nede på 27 m³/s. Selv om den gjennomsnitt-

lige vannstanden i Tisleia er på 14 m³/s, er det enten mye mer eller vesentlig mindre vann.

– Vi ønsker oss rett og slett en jevnere tapping. Også med tanke på sikkerheten til fiskerne langs elva, påpeker han.

Inntil ny minstevannføring er på plass, håper elveeierlaget at de nye fangstreglene i Tisleia skal gi effekter.

– Fluesonene ble etablert for å gjøre elva mer attraktiv for sportsfiskere. Vi har sett at folk er mer bevisste på å slippe ut fisken de får. Det monner – særlig når man sparer de største individene, avslutter Løkken, som selv har fått en ørret på 4,2 kg i øvre deler av elva.

Rolf Løkken i Tisleia elveeierlag håper de nye fangstreglene skal gi effekter. Nå krever han jevnere vannføring.

Tisleia

Tisleia har sitt utløp fra Tisleifjorden, som ligger i Nord-Aurdal kommune i Oppland og i Gol og Hemsedal kommuner i Buskerud fylke. Tisleia renner gjennom 16 km variert fjellnatur før den renner ut i Ølsjøen. Elva administreres i dag av Tisleia elveeierlag, som består av alle grunneierne langs elva. Unntaket er Golsfjellet Fiskeforening, som selger egne fiskekort i øvre del av elva mot Tisleidammen.

Det er opprettet to nye fluesoner i øvre og nedre del av elva, som til sammen utgjør rundt 2,5 km. I nedre deler er elva stilleflytende og lettgått for fisk som kommer opp fra Ølsjøen.

Fisket og insekttrekkinger er gjerne best fra St. Hans og fram til midten av august.

Tisleia er regulert via Foreningen til Bægnavassdragets Regulering (FBR). Kraftselskapet er pålagt å sette ut 10 000 tosomrig ørret i Tisleifjorden, men ingen fisk settes i elva lenger.

For oppdatert vannføring, sjekk: tisleia.net eller NVEs nettsider.

Fiskeregler, fluesone:

Sesong: 20. mai til 10. september.

Maks tre fluer pr. snøre, kun enkeltkroker, maks str. 10. Kroken må være mothakløs/nedklemmt. Det er forbudt å avlive fisk over 35 cm.

Hver fisker kan avlive 1 fisk pr. fiskedøgn mellom 25 og 35 cm. Når en fisk er avlivet, skal fisket opphøre til neste dag. Det oppfordres til å ta ut all fisk under 25 cm.

Fiskekort fås kjøpt i resepsjonen på Vasetdansen camping, eller på inatur.no.

Kortprisene har fram til 2015 ligget på 30 kroner per døgn. Nå koster det 70 kroner utenfor fluesonene og kr 450,- for sesongkortet.

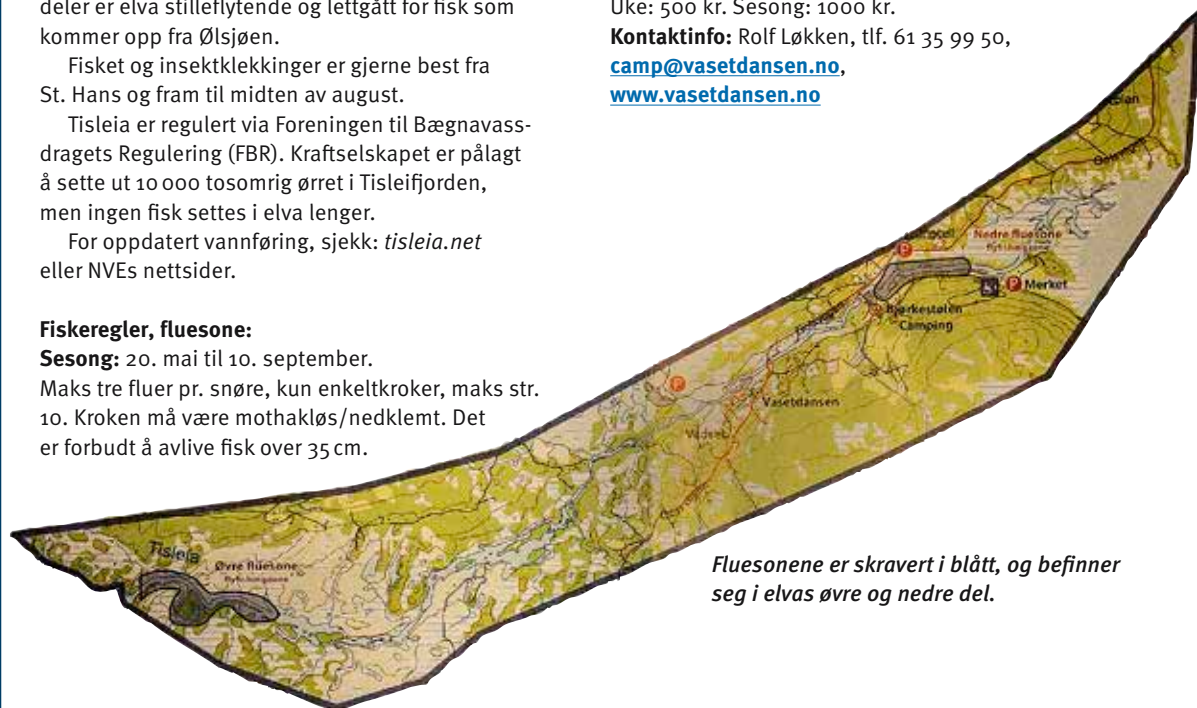
Priser, fluesoner: Døgn: 150 kr, 3 døgn: 300 kr.

Uke: 500 kr. Sesong: 1000 kr.

Kontaktinfo: Rolf Løkken, tlf. 61 35 99 50,

camp@vasetdansen.no,

www.vasetdansen.no

Fluesonene er skravert i blått, og begynner seg i elvas øvre og nedre del.

FAKTA

lars.reitan@njff.no

NORSKE
LAKSEELVER

Meld deg på

- ✓ LAKSEFISKE
- ✓ FRILUFTSLIV
- ✓ NYE VENNER

For deg mellom 15 og 18 år. Sjekk lakseelver.no eller njff.no for detaljer. Kun 300,- i deltakeravgift

Mer info ayna@lakseelver.no - 416 48 394

LAKSELV, ALTA, MÅSELV, SALTDALSELVA,
STJØRDALSELVA, EIRA, VALLDØLA,
GAULA I SUNNFJORD, NUMEDALSLÅGEN, OTRA